

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Også per e-post: nve@nve.no og inh@nve.no

Att: Ingrid Haug

Oslo, 19. oktober 2012

Ansvarlig advokat: Ulf Larsen
Referanse: 137838- 615

KRAFTUTBYGGING I JØLSTRA, JØLSTER OG FØRDE KOMMUNE I SOGN OG FJORDANE – FORHÅNDMELDING MV FRA SUNNFJORD ENERGI AS – NVES SAKSNUMMER 200904486

1 INNLEDNING

Det vises til NVEs brev av 28. juni 2012 hvor det settes frist for uttalelse til melding om planlagt utbygging av Jølstra i Jølster og Førde kommune til 15. oktober 2012. Det er innvilget forlenget frist for uttalelse til 19. oktober 2012, jf. vår e-post og bekreftelse per e-post den 12. oktober 2012.

Som vel kjent for NVE bl.a. i vårt brev av 25. april 2012 har samtlige private falleiere i Jølstra, beliggende i Jølster kommune, inngått avtale med Fjellkraft AS om overdragelse av sine fallrettigheter i Jølstra. Herværende uttalelse er inngitt på vegne av disse falleierne.

De private falleierne i Jølstra i Jølster kommune har konkurrerende planer om kraftutbygging i samarbeid med Fjellkraft AS. Vi representerer de 37 falleierne (ikke 27 som opplyst av Sunnfjord Energi AS under punkt 2 i meldingen til NVE) som har inngått avtale med Fjellkraft AS. Det vises til melding om planlegging av Jølstra Fjellkraft fra Fjellkraft AS. De private falleierne eier mer enn halvparten av de fallrettigheter som er nødvendige for utbygging av "nedre alternativ" og uomtvistelig nær 100 % ved utbygging av "øvre alternativ". Avtalen med Fjellkraft AS ble inngått etter at falleierne i lengre tid hadde forhandlet med Sunnfjord Energi AS om en tilsvarende avtale om overdragelse av fallrettighetene.

Våre parter er innforstått med at det i denne omgangen primært ønskes begrunnede synspunkter på følgende forhold:

- Hvilke vesentlige virkninger eller tema som skal inkluderes i konsekvensutredningene.

121019_b_nve_lundogco_ul

Advokatfirmaet Lund & Co DA

Akersgaten 30 | Pb 1148 Sentrum, NO-0104 Oslo | Tel: (+47) 99 11 99 00 | Fax: (+47) 947 47 000
Org. nr. 991 097 171 | Bankgiro: 8601 20 60159 | www.lundogco.no

- Hvilke forhold som bør tas hensyn til i den videre planleggingen.
- Alternativer/begrensninger.

Dette vil det bli redegjort nærmere for nedenfor. Våre parter vil likevel allerede på nåværende tidspunkt gi uttrykk for noen helt grunnleggende synspunkter på Sunnfjord Energi AS sine planer om utbygging i Jølstra. Det er på det rene at ved avgjørelsen av om Sunnfjord Energi AS eller Fjellkraft AS skal få konsesjon er det tre hovedhensyn som må avveies; hensynet til effektiv utnyttelse av produksjonspotensialet, hensynet til de økonomiske virkningene for lokalmiljøet og hensynet til miljøet.

2 BETYDNINGEN AV VERDISKAPNING I LOKALSAMFUNNET

2.1 Avtalen mellom Fjellkraft AS og grunneierne

Som opplyst har Fjellkraft AS og grunneierne inngått avtale om overdragelse av fallrettigheter. Av forretningsmessige grunner vil kopi av avtale mellom falleierne og Fjellkraft AS inngått 24. januar 2012 bli oversendt på et senere tidspunkt.

Etter avtalen er Fjellkraft AS ansvarlig for søknader, prosjektering, bygging og drift av kraftverket. Grunneierne overdrar eiendomsretten til fallrettighetene mot et varig, årlig vederlag, angitt som en prosentandel av bruttoomsetningen og som en prosentandel av inntekter fra elsertifikater mv. Videre har grunneierne rett til å tegne aksjer i utbyggingsselskapet. Avtalen er inngått etter forhandlinger mellom partene, på frivillig basis og på kommersielle vilkår. Vederlaget er basert på den såkalte "småkraftmodellen", selv om det i det foreliggende tilfelle ikke er tale om et småkraftprosjekt. De konkrete vilkår vil bli dokumentert senere, men det kan opplyses at falleiernes årlige vederlag overstiger 10 % av bruttoomsetningen, falleierne har rett til 50 % av inntekter fra elsertifikater og omsetning som overstiger et nærmere definert innslagspunkt og har også rett til å tegne aksjer i utbyggingsselskapet. Det kan i denne forbindelsen vises til den metode som er lagt til grunn i skjønnspraksis, for eksempel Gulating lagmannsretts rettskraftige overskjønn av 15. desember 2008 *Nedre Bersåvatn* (LG-2007-146016). Om vederlagsfastsettelsen uttalte flertallet bl.a.:

"Lagmannsrettens flertall finner det naturlig å ta utgangspunkt i den fremlagte standardavtale til Fjellkraft AS. Fjellkraft er en betydelig aktør i markedet og forestår en rekke utbygginger av den størrelse det her er tale om. I henhold til den fremlagte avtale vil en utbyggingskostnad på kroner 2,50 pr. kWh gi et vederlag til grunneierne på 15 % av brutto omsetning, mens en utbyggingskostnad på kroner 3,- pr. kWh gir 10 % av brutto omsetning til grunneierne. Kostnadene ved utbygging av nærværende fall er kroner 2,49 pr. kWh. Det må imidlertid gjøres påslag for kostnadene ved separat utbygging som av Statkraft er anslått til 10 - 15 %. I tillegg kommer kostnadene ved å kjøpe seg inn i reguleringen og rett til å benytte den øvrige infrastruktur i området. Det legges etter dette til grunn at de samlede kostnader ved utbyggingen vil ligge opp under kroner 3,- pr. kWh, som gir et vederlag på ca. 10 % av brutto omsetning. I tillegg må det gjøres et skjønnsmessig påslag for den verdi som ligger i kontrakten ved at fallrettighetene vederlagsfritt faller tilbake til grunneierne etter 60 år og ved at grunneierne da kan overta anlegget til teknisk verdi." (min understrekning)

Avtalen mellom Fjellkraft AS og falleierne er i tråd med den markedspris som er gjengitt ovenfor.

En innvilgelse av konsesjonssøknaden fra Fjellkraft AS vil således sikre lokalsamfunnet i Jølstra som berøres av kraftutbyggingen en andel i de verdier som realiseres ved en kraftutbygging på en helt annen måte enn ved en utbygging i regi av Sunnfjord Energi AS.

Det er foretatt vitenskaplige undersøkelser som dokumenterer den positive virkningen av lokal verdiskapning av lokalt eide småkraftverk. I nyere tid er det bl.a. foretatt utredninger av professorene Normann Aanesland og Olaf Holm ved Universitetet for miljø- og biovitenskap Rapport Nr. 31 ÅS-UMB 2009. Vi legger til grunn at denne utredningen er kjent for konsesjonsmyndighetene. Professorene Aanesland og Holm konkluderer slik under punkt 6:

”Distriktsnyttene av kraftverkene er den økonomiske nytten som innbyggerne i distriktskommunene oppnår. Denne nytten er både de direkte inntektsvirkningene og den indirekte ringvirkningen. Den direkte nytten måles ved nåverdien av kraftverkene. Den indirekte ved inntekts- eller sysselsettingsmultiplikator.

Falleiere oppnår en nåverdi av landets kraftpotensial på 20 TWh på 35,4 milliarder. Nåverdien til falleierne kan sammenlignes med egenkapitalen i jordbruket, slik det framgår av Budsjettneemnda for jordbruket. Det økonomiske potensialet for småkraftverk i landet har en forventet nåverdi som er lik 46 prosent av den samlede egenkapitalen for landets gårdsbruk. Arbeidsinntekt som oppnås ved tilsyn og administrasjon er liten. En del av arbeidet foregår i oppbygingsperiodene, og har derfor liten varig verdi for å styrke bosettingen i kommunene.

Falleien har en indirekte virkning (ringvirkning). Falleien har en inntektsmultiplikator på omkring 0,6. Det vil si for hver krone eier mottar i falleie, øker dette den samlede inntekten i kommunen med 1,6 kroner. Falleien øker egenkapitalen og øker dermed lånemuligheten som gir anledning for å bygge ut annen virksomhet i bygdene.

Utbyggingen av småkraftverk kan vurderes som et alternativ til nærings- og distriktpolitikken som tar sikte på å styrke sysselsetting og bosetting i fraflyttingsområder. I nærings- og distriktpolitikken nyttes subsidier for å styrke bosettingen. Subsidiene som må skattefinansieres påfører samfunnet et tap på omkring 20 prosent av skattebeløpet. Skulle en tilføre distriktene et subsidiebeløp, som tilsvarer en nåverdi på 35,4 milliarder (potensial 20 TWh), ville dette påføre samfunnet et tap ved skattefinansiering på 7,1 milliarder kroner.

Denne formen for ”distriktpolitikk” gir også en samfunnsgevinst ved at utbyggere, som ikke bor i distriktene, får et overskudd som er om lag like stort som det overskuddet falleierne i distriktene oppnår. Utbyggingen av kraftverkene hadde ikke vært mulig for falleierne å gjennomføre uten hjelp fra utbyggeren, Småkraft AS. Småkraft AS har bidratt med risikovillig finanskapital som falleierne ikke har. Utbyggeren har også verdifulle kunnskaper ved bygging og drift av kraftverkene. I tillegg har Småkraft AS nyttige kunnskaper om el-markedet og el-priser.”

Dette hensynet må følgelig også tillegges betydning i favør av søknadene fra Fjellkraft AS. En rekke av våre klienter driver jordbruksvirksomhet og den verdi som avtalen med Fjellkraft AS representerer i form av påregnelige årlige inntekter vil for flere muliggjøre en opprettholdelse og styrking av driftsgrunnlaget på gårdene. Dette vil igjen være et viktig bidrag til å opprettholde bosettingen langs Jølstra og bevare kulturlandskapet.

2.2 Den rettslige betydningen av lokal verdiskapning

Ved konkurrerende konsesjonssøknader – som i denne sak – må det foretas en interesseavveining fra konsesjonsmyndighetens side av hvilke søknader som skal gis prioritet. Ved avgjørelsen skal det ikke kun legges vekt på den antatte produksjonens størrelse ved de konkurrerende alternativer, det skal bl.a. også legges vekt på at en utbygging i lokal regi vil medføre at verdien i større grad blir liggende igjen i lokalsamfunnet. Det vises i denne forbindelsen til Energi- og miljøkomiteens innstilling til vannressursloven hvor komiteen bemerket følgende om konsesjon til tiltak som kan redusere vannkraften i vassdrag som i Samlet Plan er disponert til kraftutbygging, jf. Innst. O. nr. 101 (1999-2000) side 5 første spalte:

”Komiteen meiner i denne samanhengen at optimal kraftproduksjon berre er eitt av fleire døme på kva meining som kan leggjast i uttrykket effektiv ressursbruk.

Til dømes vil det vera samfunnsøkonomisk, effektivt, og i tråd med allmenne interesser, å byggje ut næringslivet i lokalsamfunn. Lokal ressurskontroll og energiproduksjon knytta til mikro- og minikraftverk kan såleis i dei fleste tilfelle oppfattast som lekk i utvikling av utmarksstrategiar, til erstatning for inntektsbortfall i jord- og skogbruk. Dette synet er i tråd med offisiell politikk. Kraftbransjen kan såleis ikkje a priori ha hevd på tolkinga av omgrepet «effektiv ressursbruk», og særleg ikkje når det ligg føre lokale planar om bygging av mikro- og minikraftverk. Komiteen vil vise til at statsråden i brev av 23. mai 2000 til komiteen stadfestar at det heile tida er omsynet til ei ansvarleg og heilskapleg vassdragsutnytting som vil vera i fokus under sakshandsaminga.”

Ved Energi- og miljøkomiteens innstilling om vasskrafta og kraftbalansen i 2001 fant komiteen grunn til å minne om ovenstående når det ble gitt uttrykk for ønsket om økt satsing på mikro- og minikraftverk, jf. Innst. S. nr. 263 (2000-2001) side 4 andre spalte:

”Komiteen mener at mikro- og minikraftverk er et alternativ til store utbygginger som ofte ikke kommer i konflikt med naturkvalitetene i et område. Denne energiproduksjonen er også et viktig bidrag til å styrke de lokale interessene. NVE har antatt at potensialet kan være opp til 10 TWh for Norge.

Komiteen ønsker en større satsing på mikro- og minikraftverk, men forutsetter at en slik satsing ikke kommer i konflikt med allmenne hensyn og viktige naturverninteresser.

Komiteen viser til at det finnes eksempler på prosjekter der utbygging av mikro- og minikraftverk dekker hele kommunens behov for elektrisk kraft.

Komiteen er bekymret for at på tross av at Stortinget flere ganger har uttrykt seg positiv til denne form for utnyttelse av vannkraften, virker det som om mange interessenter av ulike årsaker ikke får realisert sine prosjekter. I komiteens høringer er det kommet frem at dette til dels skyldes omfattende saksbehandling. I den forbindelse vil komiteen vise til sin felles merknad i Innst. O. nr. 101 (1999-2000) Vannressursloven, angående begrepet "allmenne hensyn":

"Til dømes vil det vera samfunnsøkonomisk, effektivt, og i tråd med allmenne interesser, å bygge ut næringslivet i lokalsamfunn. Lokal ressurskontroll og energiproduksjon knytta til mikro- og minikraftverk kan såleis i dei fleste tilfelle oppfattast som lekk i utvikling av utmarksstrategiar, til erstatning for inntektsbortfall i jord- og skogbruk. Dette synet er i tråd med offisiell politikk. Kraftbransjen kan såleis ikkje a priori ha hevd på tolkinga av omgrepet "effektiv ressursbruk", og særleg ikkje når det ligg føre lokale planar om bygging av mikro- og minikraftverk."

Verken Sunnfjord Energi AS eller Fjellkraft AS søker om småkraftverk, men de hensyn som er fremhevet overfor gjør seg gjeldende også i denne sak hvor verdiskapningen for de berørte er enda større og fordeles på enda flere grunneiere.

NVE har tidligere uttalt at det vil bli lagt stor vekt på at en av søkerne er grunneier eller har avtale med grunneier om disponering av fallrettighetene¹. Som eksempel vises det til NVEs innstilling til OED i konsesjonssak om tillatelse for Norsk Grønnkraft AS til bygging av Havdal kraftverk i Lierne kommune, som er illustrerende for hvilken vekt hensynet tillegges:

"Kraftverket vil gi en ny årlig produksjon på ca. 10 GWh. Dette vil være med på å bedre næringsgrunnlaget og kunne bidra til å sikre bosettingen lokalt i Tunnsjø senter.

(...)

Faren for at to rødlistearter, klassifisert som sårbare, forsvinner, samt konsekvensene ved en generell reduksjon i artsmangfoldet i vegetasjonen må veies opp mot de fordeler som en etablering av Havdal kraftverk vil innebære ut over hva som allerede er nevnt. NVE vil peke på at kraftverket med søkers forslag til minstevannføring vil gi mellom 9 og 10 GWh i ny årlig produksjon til en fortsatt akseptabel utbyggingskostnad. Kraftverket vil gi inntekter til lokale grunneiere og kunne bidra til å opprettholde både bosetting og sysselsetting i et mindre bygdesamfunn. Kraftverket vil også kunne gi økt leveringssikkerhet lokalt ved utfall i forsyningsnett.

NVE ser det som fordelaktig at etter en leieperiode vil kraftverket falle tilbake til grunneierne. Dette kan bidra til interesse og engasjement rundt kraftverksdriften og øke kunnskapen lokalt knyttet til slike anlegg. NVE mener at en vellykket utbygging av

¹ Se Martinsen/Oulie "Hvordan prioritere vannkraftprosjekt?" Energi 11/2006 side 12.

Havdal kraftverk kan stimulere andre til å forsøke å etablere småkraftverk i Lierne som er en typisk utkantkommune som sliter med å opprettholde befolkningsgrunnlaget. En etablering av et småkraftverk i Havdalselva vil være i tråd med sentrale politiske føringer om at det skal legges til rette for, og satses på, slike utbygginger.”²

Grunneierne gjør gjeldende at den siterte uttalelsen fra NVE er treffende for grunneierens samarbeidsprosjekt med Fjellkraft AS, og at det derfor må tillegges vesentlig vekt at Fjellkraft AS har søkt om et prosjekt i samarbeid med grunneierne.

2.3 Pålegg til Sunnfjord Energi AS

Sunnfjord Energi AS opplyser følgende i punkt 10.13.2 i meldingen:

”Jølstra Kraftverk vil gje inntekter til fallrettshavarane, og såleis med å styrke og oppretthalde busetnaden og eit levande kulturlandskap langs elva.”

I lys av disse opplysningene, og basert på de opplysninger som er gitt i herværende brev om hvilket årlige vederlag falleierne kan påregne ved en konsesjon til Fjellkraft AS, må Sunnfjord Energi AS redegjøre nærmere for de årlige påregnelige inntektene Sunnfjord Energi AS mener de private grunneierne kan legge til grunn dersom Sunnfjord Energi AS får konsesjon og ekspropriasjonstillatelse. Dette for å kunne sammenligne de konkurrerende utbyggingsprosjektene.

3 ØVRIGE MERKNADER TIL MELDINGEN

3.1 Opplysninger i meldingen om forholdet til grunneierne

Sunnfjord Energi AS har i punkt 6.2 gitt opplysninger om eiendomsforhold. Det er opplyst at Sunnfjord Energi AS *”har inngått avtale med grunneigarane nedstrøms Stakaldefossen (i Førde kommune)”*. Dette er etter hva undertegnede er kjent med ikke korrekt. Fylkesutvalget i Sogn og Fjordane fylkeskommune har den 23. mai 2012 avvist et samarbeid med Sunnfjord Energi AS om overdragelse av fylkeskommunens fallrettigheter nedstrøms Stakaldefossen. Saksprotokoll fra Fylkesutvalgets møte og saksframstilling med vedlegg vedlegges for å dokumentere dette. På denne bakgrunnen må Sunnfjord Energi AS gi en nærmere redegjørelse for hvilke grunneiere som berøres nedstrøms Stakaldefossen, hvilke avtaler som er inngått og hvilke grunneiere Sunnfjord Energi AS ikke har inngått noen avtale med.

Det opplyses videre i nevnte punkt at *”Sunnfjord Energi AS er framleis interessert i ein minneleg avtale med grunneigarane oppstrøms Stakaldefossen”*.

Våre klienter forhandlet med Sunnfjord Energi AS om en avtale om overdragelse av fallrettigheter mv. frem til september 2011. Det ble imidlertid konstatert fra begge parter side i september 2011 at det ikke var grunnlag for videre forhandlinger. Den 24. januar 2012 ble det inngått avtale mellom Fjellkraft AS og våre klienter om overdragelse av fallrettighetene.

² Meddelte vassdragskonsesjoner 2007 side 212

I lys av den avtale som er inngått med Fjellkraft AS er det intet grunnlag for noen forhandlinger med Sunnfjord Energi AS.

Endelig opplyser Sunnfjord Energi AS avslutningsvis i punkt 6.2 at det *”disponerer fortsatt 4,6 fallmeter i Kvamsfossen som ein har halde på i over 60 år med tanke på ei større utbygging”*. De 4,6 meter i Kvamsfossen som Sunnfjord Energi AS viser til er omtvistet og vil bli gjenstand for et søksmål fra den aktuelle grunneier mot Sunnfjord Energi AS for å få fastslått at Sunnfjord Energi AS ikke disponerer disse fallrettighetene. Den aktuelle grunneier har sendt prosessvarsel til Sunnfjord Energi AS og har gjort gjeldende at det er han som i dag disponerer fallrettighetene. Det vil i den nærmeste fremtid bli anlagt søksmål for å få avklart hvem som i dag disponerer disse fallrettighetene.

3.2 Utbyggingskostnaden

Det som derfor er en realitet er at Sunnfjord Energi AS må søke om tillatelse til å ekspropriere våre klienters fallrettigheter, og formodentlig også andre fallrettigheter. Det er helt klart at Sunnfjord Energi AS ved et skjønn må betale et vederlag for fallrettighetene i tråd med Høyesteretts dom av 14. desember 2011 i den såkalte Kløvtveit-saken, jf. Rt. 2011 side 1632. Dette innebærer at Sunnfjord Energi AS må betale nåverdien av det vederlaget falleierne vil få gjennom avtalen med Fjellkraft AS, med tillegg av 25 %, hvilket er lagt til grunn av Høyesterett i Rt. 2008 side 82 i Ulebergdommen, jf. avsnitt 96:

”Jeg ser ikke bort fra at et tillegg på 25 % til erstatninger som beregnes ut fra salgsverdien på fallrettigheter i et fritt marked, i noen tilfeller kan medføre at en uforholdsmessig stor del av verdiskapningen kommer grunneieren til gode. Jeg kan imidlertid ikke se at urimelighetene er av en slik karakter at det kan gi grunnlag for å se bort fra bestemmelsen i vannressursloven § 51 annet ledd. Selv om det kan hevdes - slik EBL gjør - at forutsetningene for bestemmelsen ikke lenger er til stede når grunneier har fått en rimelig andel i verdiskapningen gjennom markedsmekanismene, er det etter mitt syn primært en lovgiveroppgave å sørge for endrede regler på dette området.”

Det kan ikke være tvilsomt at nåverdien av grunneiernes avtale med Fjellkraft AS utgjør et meget betydelig beløp og med et tillegg på 25 % som Sunnfjord Energi AS må betale ved et skjønn må det påregnes mer enn 100 millioner kroner i rene fallerstatninger til våre klienter. I tillegg kommer erstatning til Fjellkraft AS, som åpenbart nyter ekspropriasjonserstatningsrettslig vern, andre falleiere og ulempeserstatning til berørte grunneiere.

I meldingen har Sunnfjord Energi AS på side 8 oppgitt en utbyggingskostnad på 385 millioner kroner, hvilket gir en utbyggingskostnad på kr. 3,41/KWh. Det legges til grunn at påregnelige fallerstatninger og andre grunnervervskostnader ikke er medregnet i utbyggingskostnaden, men dette må Sunnfjord Energi AS redegjøre nærmere for i beskrivelsen av antatte utbyggingskostnader.

Dersom det legges til grunn en påregnelig fallerstatning i den størrelsesorden som er opplyst ovenfor blir samlet utbyggingskostnad inkludert grunnerstatninger nær 500 millioner kroner, dvs. ca. kr. 4,31/KWh.

Det forutsettes at Sunnfjord Energi AS i konsesjonssøknaden gir en nærmere redegjørelse for hvilke fallerstatninger og andre grunnervervskostnader som selskapet påregner ved en ekspropriasjon.

Med vennlig hilsen

Advokatfirmaet Lund & Co DA

Ulf Larsen

Partner

Møterett for Høyesterett

ul@lundogco.no

Saksprotokoll

Organ: Fylkesutvalet

Møtedato: 23.05.2012

Sak nr.: 12/3862-2

Internt l.nr. 19041/12

Sak: 63/12

Tittel: Eventuelt sal av Sogn og Fjordane fylkeskommune sine fallrettar i Jølstra

Behandling:

Fylkesrådmannen rår fylkesutvalet til å gjere slikt vedtak:

1 Sogn og Fjordane fylkeskommune inngår ikkje samarbeidsavtale med Sunnfjord Energi AS om vassdragsutbygging i elva Jølstra.

2 Sogn og Fjordane fylkeskommune er innstilt på å selje fylkeskommunen sine fallrettar til marknadspris til den utbyggjaren som eventuelt får konsesjon.

Endringsframlegg:

Senterpartiet fremja forslag om at punkt 2 i tilrådinga frå fylkesrådmannen går ut.

Avrøysting:

Punkt 1 i tilrådinga frå fylkesrådmannen vart samrøystes vedteken.

Åshild Kjelsnes, Nils P. Støyva, Anders Ryssdal, Karen Marie Hjelmeseter, Marit Barsnes Krogseter og Trude Brosvik røysta mot punkt 2 i tilrådinga frå fylkesrådmannen, og punkt 2 i tilrådinga fall.

Dette gir følgjande endeleg vedtak:

1 Sogn og Fjordane fylkeskommune inngår ikkje samarbeidsavtale med Sunnfjord Energi AS om vassdragsutbygging i elva Jølstra.

Saksbehandlar: Svein Hågård
Avdeling: Fylkesrådmannen
Sak nr.: 12/3862-1

Eventuelt sal av Sogn og Fjordane fylkeskommune sine fallrettar i Jølstra

Fylkesrådmannen rår fylkesutvalet til å gjere slikt vedtak:

1 Sogn og Fjordane fylkeskommune inngår ikkje samarbeidsavtale med Sunnfjord Energi AS om vassdragsutbygging i elva Jølstra.

2 Sogn og Fjordane fylkeskommune er innstilt på å selje fylkeskommunen sine fallrettar til marknadspris til den utbyggjaren som eventuelt får konsesjon.

Vedlegg:

- 1 Samarbeidsavtale om vassdragsutbygging
- 2 Kart over området

Andre dokument som ikkje ligg ved:

SAKSFRAMSTILLING

1. Bakgrunn

Sunnfjord Energi AS har nytta Jølstravassdraget til produksjon av elektrisk kraft sidan 1914. No har energiselskapet planar om vidare kraftutbygging i Jølstra, frå Tongahølen i aust til Movatnet i vest (sjå det vedlagte kartet). Selskapet har som tiltakshavar sendt førehandsmelding om prosjektet til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) 27.01.12, der tiltakshavar har gjort nærmare greie for planane og kva slags utgreiingar selskapet meiner er naudsynte.

Kort tid før Sunnfjord Energi AS sendte førehandsmeldinga til NVE i januar i år, inngjekk fallrettseigarane *ovanfor* Stakaldefossen, som ligg mellom Tongahølen og Movatnet, avtale om sal av fallrettane sine med eit anna energiselskap, Fjellkraft AS. Dette skjedde etter at dei aktuelle grunneigarane i lengre tid hadde forhandla om sal med Sunnfjord Energi AS utan at partane lukkast i å kome fram til ein avtale.

Etter dette har Sunnfjord Energi AS sett fram ønskje overfor dei tre grunneigarane *nedanfor* Stakaldefossen om å inngå ein samarbeidsavtale om vassdragsutbygging. Samarbeidsavtalen ligg vedlagd og inneber m.a. at grunneigarane skal selje fallrettane sine til energiselskapet på dei same vilkåra som fallrettseigarane ovanfor Stakaldefossen har sikra seg, jf. avtalen pkt. 5. Dei tre aktuelle grunneigarane er Sogn og Fjordane fylkeskommune (Mo og Jølster vidaregåande skule) og to private grunneigarar. Dei to sistnemnde har alt signert avtalen.

Representantar for fylkesrådmannen har vore i møte med leiinga i Sunnfjord Energi AS. Der vart det m.a. diskutert ein såkalla signaturbonus. Energiselskapet førespegla fylkeskommunen eit vederlag - ein signaturbonus - på rundt 50 - 100 000 kroner dersom fylkeskommunen

inngår avtalen. Beløpet står i forhold til det dei to andre grunneigarane, som har større fall på sine eigedomar, har motteke for å signere avtalen. Sunnfjord Energi AS var innforstått med at det ikkje utan vidare er uproblematisk for fylkeskommunen å motta ein slik signaturbonus, jf. fylkesrådmannen sine vurderingar under om dette.

Når det gjeld storleiken på fallrettane, har Sunnfjord Energi AS kravd sak om dette for Sunnfjord og Ytre Sogn jordskifterett. Utan å føregripe handsaminga i jordskifteretten, kan fylkesrådmannen slå fast at fallet i den delen av elva der fylkeskommunen er eigar, er relativt lite.

Kompetansen i fylkeskommunen til å gjere vedtak om avståing av tomtegrunn er lagt til fylkesutvalet, jf. delegeringsreglementet pkt. 4.4. Sal av fallrettar er nært beslekta med sal av tomtegrunn. Fylkesrådmannen vurderer det difor slik at fylkesutvalet må ta stilling til om fylkeskommunen skal inngå samarbeidsavtalen.

2. Vurdering og konsekvensar

Sunnfjord Energi AS har opplyst at selskapet vil sende inn konsesjonssøknaden til NVE når konsekvensutgreiinga er ferdig, truleg i november i år. Deretter er det visstnok ei sakshandsamingstid i NVE og Olje- og energidepartementet på ca. tre og eit halvt år.

Det er ikkje ein føresetnad for å få konsesjon at utbyggjaren har erverva dei aktuelle fallrettane. Om fylkeskommunen ikkje ønskjer å inngå samarbeidsavtalen med Sunnfjord Energi AS, og dermed ikkje avstå fallrettane no, vil dette ikkje vere til hinder for at energiselskapet kan få konsesjon som omsøkt.

Sogn og Fjordane fylkeskommune skal på eit seinare tidspunkt uttale seg til konsesjonssøknaden som høyringsinstans, både i eigenskap av å vere grunneigar og som offentleg styresmakt, jf. vassdragsreguleringslova § 6. Dersom fylkeskommunen no inngår samarbeidsavtalen med Sunnfjord Energi AS, vil dette fort kunne skape forventningar hjå energiselskapet og ålmenta om at fylkeskommunen på eit seinare tidspunkt vil tilrå at konsesjon vert gjeve. I særskilt grad gjeld dette dersom fylkeskommunen mottek ein signaturbonus for å inngå samarbeidsavtalen. Fylkesrådmannen vurderer det som uheldig om slike forventningar og eit slikt inntrykk vert skapt.

For at det ikkje skal vere tvil om at fylkeskommunen ikkje har innteke noko førehandsstandpunkt til konsesjonssøknaden, frårår fylkesrådmannen at fylkeskommunen inngår samarbeidsavtalen. Fallrettane kan fylkeskommunen like gjerne avstå på eit seinare høve til den som måtte få konsesjon.

3. Konklusjon/tilråding

Fylkesrådmannen gjer etter dette framlegg om at fylkeskommunen ikkje inngår samarbeidsavtalen med Sunnfjord Energi AS. Samstundes bør fylkeskommunen stille seg positiv til å selje fallrettane til marknadspris på eit seinare tidspunkt til den utbyggjaren som eventuelt får konsesjon.

Samarbeidsavtale om vassdragsutbygging

Det er inngått slik avtale mellom

- a) Sunnfjord Energi AS
og
- b) Sogn og Fjordane Fylkeskommune v/Mo og Jølster Vidaregåande skule,
som eigar av gnr 47 bnr 1 og gnr 47 bnr 2 i Førde kommune
og
- c) Ole Johan Aasen, som eigar av gnr 48 bnr 1 i Førde kommune
og
- d) Andreas Mo, som eigar av gnr 47 bnr 4 i Førde kommune.

1. Partane er samde om at Sunnfjord Energi AS søker om konsesjon for utbygging av fallrettane i Jølstra-vassdraget (hovudvassdraget) mellom kote 41 og kote 172.
2. Utbygging kan skje i samsvar med revidert melding til NVE av 27. januar 2012 med eventuelle påkravde endringar .
3. Grunneigarane pliktar å ikkje gjennomføra fysiske tiltak eller juridiske disposisjonar som kan medføra vanskar for gjennomføring av prosjektet i Sunnfjord Energi sin regi.
4. Sunnfjord Energi AS skal dekkja alle kostnader til planlegging og prosjektering, også eventuelle særskilte utgreiingar knytt til konsesjonsprosessen på partane sine eigedomar.
5. Ved samla utbygging av fallrettsstrekninga mellom kote 41 og 172 har fallrettseigarane rett til vederlag på same vilkår som fallrettseigarane ovanfor kote 99.

Ved ei delt utbygging av fallrettsstrekninga, der fallet nedanfor kote 46,2 (jfr. avtale frå 14/7 1951) vert nytta, har fallrettseigarane rett til vederlag for fallrettane på same vilkår som vert oppnådd for fallrettane ovanfor kote 99.

Partane er samde om årlege erstatningsutbetalingar.

Det skal i tillegg svarast vederlag til grunneigarane i tråd med alminnelege oreigningsrettslege prinsipp for alle ulemper som fylgjer av vasskraftsutbygginga, samt for avståing av grunn og rettar, medrekna grunn til eit eventuelt massedeponi.

Dersom partane ikkje vert samde om vederlag for fallrettar, grunn og rettar, skal alle omtvista vederlagskrav avgjerast ved avtaleskjønn etter oreigningsrettslege prinsipp. Sunnfjord Energi AS pliktar å krevja skjønnet, og får samtykke til å tiltre fallrettane og eigedomane i medhald av denne avtala når skjønnet er kravd.

Sunnfjord Energi AS pliktar å dekkja alle kostnader ved avtaleskjønna etter oreigningsrettslege prinsipp.

OJAA

E. H. B.

A

6. Denne avtalen vil falla bort utan oppseiing den 10. mars 2022, dersom det ikkje er inngått utbyggingsavtalar eller påstevna avtaleskjønn innan same dato.
7. Partane sine fallrettar vil verta nærare klarlagt gjennom den jordskiftesaka som er kravd ved Sunnfjord og Ytre Sogn jordskifterett. Avtalen omfattar alle vassdragsrettar som dei ovanfor nemnde eigedomane vert tilkjent gjennom jordskiftet.

Dersom eldre tinglyste tredjemannsrettar vil gripa inn i grunneigarane sin rettar etter denne avtalen, skal vederlaga etter punkt 5 tilfalla den tredjemann som ved rettskraftig avgjerd er eigar av dei aktuelle rettane.

8. Avtalen kan tinglysast på gnr 48 bnr 1 og gnr 47 bnr 1,2 og 4, alle i Førde kommune.

Dato 9/32012

for Fr. H. Behrens
Sunnfjord Energi AS
Org.nr. 916 501 420

Dato / 2012

for
Sogn og Fjordane Fylkeskommune – eigar av gnr 47 bnr 1 og 2 i Førde
Org.nr. 941 388 841

Dato 9/3 2012

for Andreas Mo e.f. – eigar av gnr 47 bnr 4 i Førde
Pers.nr. 270144 40386

Dato 9/3 2012

Ole Johan Aasen – eigar av gnr 48 bnr 1 i Førde
Pers.nr. 241064 40707

